

Sisukord / Table of Contents

Sissejuhatus	7
<i>Introduction</i>	9
ÜLEVAADE KINDA ARENGULOOST	
<i>DEVELOPMENT of GLOVES</i>	
Kinda etümoloogia	13
<i>Etymological origin of gloves</i>	
Kinnaste ajalugu. Kindad ürgajast 8. sajandini	15
<i>The history of gloves. Gloves from the Archaean period to the 8th century</i>	15
Kindatsunftide loomine ning kinnastega kaubitsemine	18
<i>Establishment of glove guilds and glove trade</i>	19
Erinevaid kinnaste tüüpe keskajal	26
<i>Various glove types in the Middle Ages</i>	
Liturgilised kindad	26
<i>Liturgical gloves</i>	
Valitsejate kroonimiskindad	28
<i>Coronation gloves</i>	
Pikarandmelised nahkkindad	32
<i>Leather gauntlets</i>	
Pistrikukindad	35
<i>Falcon gauntlets</i>	34
Lõhnastatud kindad	36
<i>Perfumed gloves</i>	
Kinnas eri rahvaste kombestik	39
<i>Gloves in different national customs</i>	
Kinnas kohtus	41
<i>Gloves in court</i>	
Kinnas tasuna	43
<i>Gloves as means of payment</i>	
Kinnas kingitusena	45
<i>Gloves as a gift</i>	

Kinnas kui väljakutse	47
<i>Glove in challenging to a duel</i>	
Kindad Eestis	48
<i>Gloves in Estonia</i>	
Kindakandmise etikett	51
<i>Etiquette for wearing gloves</i>	
Nahkkindatööstuse areng	57
<i>Development of leather glove industry</i>	
Kindategijate koolitus 20. sajandil Saksamaal	66
<i>Glovers' training in Germany in the 20th century</i>	
Kindamood 20. sajandini	68
<i>Glove fashion before the 20th century</i>	
Erifunktsioonidega kindad tänapäeval	100
<i>Gloves for special purposes</i>	
NAHKKINDA PRAKTIILINE VALMISTAMINE	
<i>PRACTICAL MAKING of LEATHER GLOVES</i>	
Nahkkinnaste tööstuslik valmistamine	105
<i>Table-cut leather gloves</i>	
Nahad	115
<i>Leathers</i>	
Kinda terminoloogia	119
<i>Terms used in glove making</i>	118
Töövahendid	120
<i>Tools</i>	
Mõõdu võtmine	123
<i>Taking measurements</i>	122
Lõigete paigutamine nahale	124
<i>Marking out patterns on the leather</i>	
Õmbluspisted	129
<i>Stitches</i>	
Kaunistamistehnikad	137
<i>Decoration techniques</i>	

ÕMBLUSJUHENDID

SEWING INSTRUCTIONS

Valmistatavad kindad	141
<i>Selection of gloves to make</i>	
Labakute õmblemine	151
<i>Sewing mittens</i>	153
Sõrakute õmblemine	155
<i>Sewing fingermittens</i>	158
Lõigete tegemine	161
<i>Making a pattern</i>	
Sõrmikute õmblemine	164
<i>Sewing gloves</i>	167

KOKKUVÕTE

SUMMARY

ZUSAMMENFASSUNG

Kasutatud kirjandus / *References*

Lisa 1: Fotod	177
<i>Annex 1: Photos</i>	180
Lisa 2 Tabelid	183
<i>Annex 2 Tables</i>	
Lisa 3 Joonised	184
<i>Annex 3 Diagrams</i>	

LUGEMISSOOVITUSI / *SUGGESTED READING*

Internet	185
Kirjandus / <i>Literature</i>	186
Materjalid	189

Lisa 4 Lõikelehed	
<i>Annex 4 Pattern sheets</i>	

Sissejuhatus

Nahkkinnaste käsiraamat on sisutihe praktiline töövahend, mis annab samas illustreeritud ülevaate kinda arenguloost Euroopas, peamiselt aga Saksamaa, Prantsusmaa ja Inglismaa kultuuriruumis, lühidalt ka Eestis. Põhjalik etapiviisiline nahkkinda valmistamise õmblusjuhend ja lõikematerjal on mõeldud abiks neile, kes tahavad endale ilma juhendaja abita ise paraja ja isikupärase käekatte valmistada. Seda enam, et igal inimesel on eripäraste mõõtudega käed ning vabrikus toodetud kindad on standardiseeritud ega sobi seega kõikidele. Käsitsivalmistatud nahkkinda eeliseks on muuhulgas hea istuvus ning seega ka pikem kinda eluiga.

Käsiraamatut inspireeris tegema kümneaastane nahkkinda disainimise ja valmistamise kogemus, samuti asjaolu, et seni puudus eestikeelne kirjanodus selle kohta. Seda saavad kasutada ka kunsti- ja käsitööõpetajad oma kursuste läbiviimisel. Võrkeelset kirjandust nahatööstusest, nahkkindatööstusest ja nahkkinda valmistamisest leidub aga hulganisti Saksamaa Nahamuuseumis (*Deutsches Schuh- und Ledermuseum Offenbach*, edaspidi DLM), millele toetubki suur osa siinsest ajaloolisest käsitlusest.

Nahkkinda valmistamise käsiraamat on jaotatud kahte ossa. Esimeses osas tutvustatakse kinda etümoloogiat, kinda ajalugu Euroopas kuni 20. sajandini. Rõiva ja ka kinda ajalugu annab ülevaate populaarsetest materjalidest ja löike omapärast ajastute vältel. Kinnaste sümbolne tähendus rahvaste uskumustes ja kombestikust annab ettekujutuse selle tarbeeseme rollist ühiskonnas. Vaadeldakse põhilisi keskaegseid kindatüüpe ning aega, mil tekkis suur vajadus nahkkinnaste järele ning hakati rajama kindatsunfite. Samuti käsitletakse kinda kandmise etiketti ning tänapäeva erifunktsioonidega kindatüüpe. Samuti tuleb juttu käsitsi õmmeldud nahkkinnaste valmistajate koolitusest Saksamaal ning sellest, millised on nahkkinda tööstusliku valmistamise protsessid tänapäevagi suuremates vabrikutes. Käsiraamatus on vaadeldud just käsitsi õmmeldud nahkkindaid, kuna masinõmblus nõuab spetsiaalseid õmblusmasinaid ning korralikku kogemust.

Teine osa keskendub praktilisele tööle, kus kirjeldatakse kindaõmblemise tehnilisi probleeme ja omapärasid: kuidas määrata kindasuurst; kuidas

kohandada lõikelehe kolme kindasuurst oma käe järgi; kuidas paigutada lõikeid nahale ning milliseid õmblusviise ning kaunistamisvõimalusi saab nahkkinda puhul rakendada.

Lõikelehtedel on kujutatud kolmes suurus (6³/₄, 7, 8) ja eri raskusastmes kindamudeleid, labakuid, sõrakuid ja sõrmikuid, mis sobivad valmistamiseks nii algajale kui ka edasijõudnule. Sõrak on minu tuletatud väljend kolmesõrmsete kinnaste kohta lähtudes sõrmiku ja labaku vormi kooslusest, mis meenutavad sõrga. Sõrmlabakud/sõrglabakud e sõrakud on minu tööstusdisainilahendus, mis on registreeritud 2006. aastal Eesti patendiametis (reg nr 01158). Sõrmed on sõrakus jaotunud kas 1 + 3 või 2 + 2 kombinatsioonis, kusjuures põial asetseb eraldi.

Määra kindlaks oma kindasuurus ning kannal lõikelehel olev lõige võimalikult täpselt teisele paberile üle. Kontrolli seejärel sõrme pikkuste ja põidlaava kõrguse asetuse vastavust lõikel. Kui lõige on oma käe järgi kohandatud, tuleb kindadetailid nahale märkida ja välja lõigata. Seejärel saab kindad juba samm-sammuliste illustreeritud õmblusjuhendite järgi valmis õmmelda.

Kinda kaunistamise peatükis on näha, milliseid tehnikaid on võimalik nahkkinda puhul kasutada. Loomulikult tuleks kinda kaunistamise peale mõelda juba varakult, enne õmblemist, et dekoratsiooni kinnitamine keeruliseks ei muutuks.

Loodan, et kinnas kui objekt annab loovale inimesele hulgaliselt palju ideid, kuidas kujundada ja luua endale soojaandvad ehtivad aksessuaarid.

Introduction

The purpose of this handbook was to provide a concise practical tool for making leather gloves and to give an illustrated overview of the development of gloves in Europe and in Estonia, but first and foremost in the cultural space of Germany, France and England. Thorough and detailed instructions, including technical stages of work and pattern sheets for sewing leather gloves, are intended for assistance for those who want to make well-fitting and original hand wear by themselves. All the more considering that everyone has different hand dimensions, but factory-made gloves are standardised and thus not suitable for everyone.

One of many advantages of handmade leather gloves is their good fit and durability.

Based on almost ten years of experience in the design and manufacture of leather gloves and considering the lack of Estonian literature on making leather gloves, the author set an objective to compile a handbook that could also be used as an inspiration for arts and crafts teachers in organising their courses and workshops. However, there is plenty of foreign literature on leather industry, leather glove industry and making of leather gloves available in the Leather Museum in Germany (*Deutsches Schuh- und Ledermuseum Offenbach*, hereinafter referred to as DLM), on which this study mainly relies upon.

The handbook on making leather gloves consists of two parts. The first part provides a general introduction into the etymology of gloves as commodity items and glove history in Europe until the 20th century. The history of clothing and gloves reveals popular materials and typical patterns used in different eras. The symbolic meaning of gloves in ethnic beliefs and customs gives an idea of the role of this commodity item in the society. This part of the work focuses on main types of gloves during the medieval times, reasons for increased need for leather gloves and the establishment of glove guilds. It also considers the etiquette for wearing gloves and modern types of gloves used for special purposes. This part also includes a comparison of the training process for making hand-sewn leather gloves in Germany and the work stages involved in industrial manufacture of leather gloves, which are still performed in major factories even

today. The handbook pays particular attention to hand-sewn leather gloves, because machine-sewn leather gloves require special sewing machines and previous sewing experience.

The second part of the handbook focuses on practical work, describes technical issues and finesses arising from sewing gloves. How to determine glove size, how to adapt the three glove sizes indicated on the pattern sheet to one's own hand, how to mark patterns out on leather, and how to select proper technique for sewing and decorating leather gloves.

The patterns provided herein correspond to glove models in three sizes (6³/₄, 7, 8) and at various level of difficulty – mittens, fingermittens and gloves – that can be made by beginners and advanced glove makers. Fingermitten [“sõrak” – *sõrm* (*finger*) + *labak* (*mitten*)] in Estonian] is a term I derived to designate three-finger gloves with hoof-like shape, based on the combination of glove and mitten. I have registered fingermittens as industrial design in Estonian Patent Office in 2006 under reg. no. 01158. In case of fingermitten, the fingers are divided in the combination of either 1+3 or 2+2, whereas the thumb is situated separately.

Determine your glove size and transfer relevant pattern from pattern sheet to another sheet of paper as accurately as possible. Then make sure that your finger lengths and the height of thumb hole correspond to those indicated on the pattern. After adjusting the pattern to your own hand, mark out the glove details on the leather and cut them out. Then sew the gloves together by following illustrated instructions which provide step-by-step explanations of work stages.

The chapter on decorating the gloves is intended for inspiration as to what techniques can be used for decorating leather gloves. However, you should consider possible decorations long before sewing the glove, so that attaching the decoration would not become too complicated.

I hope that gloves will inspire creative minds to find many different options to design and prepare these warm and decorative accessories.

